

РОЛЬ АКВАКУЛЬТУРИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

***Вдовенко Н.М., к.е.н., докторант,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України***

Основними питаннями сучасного етапу розвитку аквакультури є стабілізація і подальше нарощування обсягів виробництва, розширення асортименту та поліпшення якості товарів, а на цій основі забезпечення оптимізації споживання риби та рибних продуктів на душу населення, позбавлення залежності України від імпортних поставок, створення сприятливих умов рибогосподарським виробникам, поліпшення соціального розвитку села. За таких умов, розвиток аквакультури, як унікальної ланки АПК, повинен займати одне з пріоритетних місць у формуванні і здійсненні аграрної політики держави. Для того, щоб не допустити помилок на цьому шляху, необхідно створити адекватну теоретичну базу для створення нового, нетрадиційного механізму регулювання розвитку аквакультури, який відповідав би загальним тенденціям розвитку системи, спираючись на яку можна значно покращити практику ведення рибництва. Саме на вирішення зазначеної проблеми спрямоване дане дослідження.

В основі сучасної вітчизняної методології формування продовольчих підкомплексів і національного ринку продовольства лежать праці В. Амбросова, П. Борщевського, В. Галушка, Ю. Губені, Б. Кваснюка, С. Квапі, Ю. Коваленко, М. Кропивка, М. Лобаса, В. Лагутіна, І. Лукінова, М. Маліка, Ю. Мельника, В. Мессель-Веселяка, Т. Осташко, П. Руснака, П. Саблука, М. Стасишена, Л. Шепотька, О. Шкільова, О. Шпичака, В. Юрчишина та інших.

Водночас, мало опрацьованими як у зарубіжній, так і вітчизняній науковій літературі ще залишаються комплексні підходи до удосконалення регулювання розвитку аквакультури. А саме від неї залежить

розвиток рибогосподарської галузі, і зокрема сектору аквакультури в цілому, а отже і соціально-економічний розвиток, забезпечення продовольчої і економічної безпеки держави. Розвиток аквакультури, який передбачає широкий спектр виробництва тварин чи рослин, що мають різноманітні пристосування для життя у воді, їх переробку і зберігання, буде сприяти забезпеченню працевлаштування населення, в тому числі і за рахунок розвитку суміжних галузей, підвищенню дохідності сімей і, як наслідок, покращенню здоров'я і якості життя громадян України. Постійне підвищення попиту населення на рибу викликано тим, що усвідомлена турбота про здоров'я передбачає при організації раціонального харчування широке використання рибних продуктів. Вказане положення чітко виписане в Постанові КМ України «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення» від 14.04.2000 № 656 (рис. 1).

На сучасному етапі розвитку важливим і необхідним є прийняття Закону України «Про продовольчу безпеку України», який би встановив відповідальність держави за належний рівень харчування населення. Крім того, розглянутий Верховною Радою України в другому читанні закон № 8370-1 поширюється на галузі, що забезпечують виробництво продукції сільського і рибного господарства, її заготівлю, зберігання, переробку та реалізацію, що безпосередньо стосується й аквакультури. Водночас в Державній цільовій економічній програмі розвитку рибного господарства на 2012–2016 роки від 23.11.2011 № 1245 передбачено створення сприятливих умов для забезпечення розвитку рибного господарства та його конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринку, що дасть змогу задовольнити потреби населення України у рибній продукції відповідно до науково обґрунтованих норм споживання.

Закон України “Про продовольчу безпеку України” (проект)																				
<p>Концепція Державної цільової економічної програми розвитку рибного господарства на 2012–2016 роки. <i>Розпорядження КМ України від 5.10.2011 № 1003-р</i></p>	<p>Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення. <i>Постанова КМ України від 14.04.2000 № 656</i></p> <p>Набір продуктів харчування (кг/рік) для:</p> <p>дітей</p> <p>риба, рибопродукти:</p> <table> <tr> <td>риба свіжа,</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>свіжоморожена</td> <td>8,6</td> <td>14,6</td> </tr> <tr> <td>рибопродукти</td> <td>4,2</td> <td>7,3</td> </tr> </table> <p>працездатного населення</p> <p>рибопродукти:</p> <table> <tr> <td>риба свіжа</td> <td>7,0</td> </tr> <tr> <td>оселедці</td> <td>4,0</td> </tr> <tr> <td>інші</td> <td>2,0</td> </tr> </table> <p>непрацездатного населення</p> <p>рибопродукти:</p> <table> <tr> <td>риба свіжа</td> <td>2,5</td> </tr> <tr> <td>оселедці</td> <td>0,7</td> </tr> </table>	риба свіжа,			свіжоморожена	8,6	14,6	рибопродукти	4,2	7,3	риба свіжа	7,0	оселедці	4,0	інші	2,0	риба свіжа	2,5	оселедці	0,7
риба свіжа,																				
свіжоморожена		8,6	14,6																	
рибопродукти	4,2	7,3																		
риба свіжа	7,0																			
оселедці	4,0																			
інші	2,0																			
риба свіжа	2,5																			
оселедці	0,7																			
<p>Державна цільова економічна програма розвитку рибного господарства на 2012–2016 роки. <i>Постанова КМ України від 23.11.2011 № 1245</i></p>																				
<p>Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року <i>Постанова КМ України від 19.09.2007 № 1158</i></p> <p>III. <i>Розвиток аграрного ринку</i></p> <p>1. Продовольча безпека та продовольча незалежність держави. Виробництво вітчизняними товаровиробниками сільськогосподарської продукції, яке переважно формує продовольчу безпеку держави</p>																				
<p>Закон України “Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів” від 08.07.2011 № 3677-VI</p> <p>Стаття 5. Завданням державної політики у галузі рибного господарства є забезпечення продовольчої безпеки держави</p>																				

Рис. 1. Роль рибного господарства у забезпеченні продовольчої безпеки

Отже, визнання в Україні державою людини як вищої соціальної цінності та прийняті зобов'язання перед світовою спільнотою із вступом її до провідних міжнародних організацій зумовлює необхідність зосередження державного регулювання на питаннях забезпечення продовольчої безпеки України, де, суттєву роль має відіграти риба, враховуючи її високу споживчу цінність.